

Siedlisko Natura 2000: 6230 Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion – płaty bogate florystycznie) Europy kontynentalnej.

Siedlisko 6230 - murawy bliźniczkowe rozwijają się na glebach umiarkowanie wilgotnych, kwaśnych, dystroficznych, typu rankeru alpejskiego lub subalpejskiego rankeru bielcowego z grubą warstwą próchnicy moderowej, a także na glebach mineralnych i torfowych. Pomimo znacznej różnorodności gleb, są one zawsze bardzo ubogie w fosfor, a produkcja biomasy jest niska. Roślinność siedliska 6230 może być bardzo zróżnicowana, ale zawsze charakteryzuje się ciągłością/trwałością: siedlisko 6230 składa się z trwałych muraw i nie dochodzi w jego obrębie do zjawisk sukcesji. Murawy mają zwartą i nieprzerywaną strukturę i są zdominowane przez wieloletnie gatunki traw i ziół.

W fitosocjologii takie murawy są również nazywane psiarą, od nazwy trawy bliźniczka psia trawka (*Nardus stricta*). Gatunek ten może być dominujący, ale równie często może w ogóle nie występować. Innymi typowymi gatunkami są: izgrzyca przyziemna (*Danthonia decumbens*), pięciornik kurze ziele (*Potentilla erecta*) i jastrzębiec kosmaczek (*Hieracium pilosella*). Do siedliska 6230 zalicza się również murawy zdominowane przez mietlicę pospolitą (*Agrostis capillaris*) z takimi gatunkami jak prosięcznik jednogłówny (*Hypochoeris uniflora*), dzwonek karkonoski (*Campanula bochemica*) i arnika górską (*Arnica montana*).

bliźniczka psia trawka (*Nardus stricta*) (fot. Willy Verbeke)

Gdzie można je znaleźć?

Murawy siedliska 6230 można znaleźć w całej Unii Europejskiej, od Irlandii po Grecję i od Portugalii po Finlandię, od nizin przez wzgórza po regiony górskie. Często występują w krajobrazie razem z suchymi wrzosowiskami (siedlisko 4030), które są położone na jeszcze uboższych, jednak bardziej kwaśnych glebach. Historycznie rzecz ujmując, murawy, które obecnie uznawane są za siedlisko 6230 nadawały się do prowadzenia na nich gospodarki rolnej, która w ostatnim stuleciu doprowadziła do zniszczenia większości z nich. W rezultacie czego w miejscu ubogich muraw siedliska 6230 powstały na najbardziej jałowych glebach wrzosowiska stanowiące siedlisko 4030, które zdominowały krajobraz wielu regionów Europy.

Typowe gatunki roślin:

- bliźniczka psia trawka (*Nardus stricta*)

- pięciornik kurze ziele (*Potentilla erecta*) (fot. Willy Verbeke)
- turzyca pigułkowata (*Carex pilulifera*)
- turzyca blada (*Carex pallescens*)
- macierzanka zwyczajna (*Thymus pulegioides*)
- przetacznik leśny (*Veronica officinalis*)
- ukwap dwupienny (*Antennaria dioica*)
- kosmatka licznokwiatowa (*Luzula multiflora*)
- tamka wonna (*Anthoxantum odoratum*)
- podbiałek alpejski (*Homogyne alpina*)

Gatunki ptaków z załącznik a I Dyrektywy Ptasiej:

- płochacz halny (*Prunella collaris*),
- siwerniak (*Anthus spinoletta*),

Gospodarowanie i zagrożenia

Murawy siedliska 6230 mogą być koszone lub wypasane. W przypadku koszenia ważne jest, aby nie pozostawiać skoszonej biomasy na gruncie, ponieważ jest to niekorzystnie dla pożądanych gatunków roślin. Murawy nigdy nie powinny być koszone od razu w całości, powinno się pozostawiać niewykoszone około 15% areалу, który będzie stanowił bazę pokarmową dla owadów, schronienie dla zwierząt oraz bazę nasienną. Wypas i koszenie można łączyć na tym samym terenie, np. kosić na początku lata a wypasać później w tym samym roku. Do wypasu na siedlisku 6230 wykorzystuje się głównie owce, ale możliwe jest także wypasanie ras bydła o niskich wymaganiach.

Ponieważ roślinność muraw jest przystosowana do bardzo niskiej zawartości fosforu w glebie, nie należy stosować żadnego nawożenia związkami zawierającymi fosfor. Oczywiście wyjątek stanowi spontaniczny dopływ fosforu zapewniany przez wypasane na murawach zwierzęta. Zanieczyszczenie azotem z atmosfery może naruszyć równowagę między

gatunkami roślin, powodując powstanie zdegradowanego, ubogiego w gatunki zbiorowiska, które jest zdominowane przez jeden gatunek trawy (np. trzęślicę modrą *Molinia caerulea* lub trawy z rodzaju kłosówka *Holcus sp.*). Mimo że murawy siedliska 6230 są z natury raczej kwasolubne, na wielu stanowiskach z powodu zanieczyszczenia azotem gleby stały się zbyt kwaśne dla gatunków charakterystycznych.

Po zaprzestaniu użytkowania gospodarczego, w tym działań ochronnych, po kilku lub kilkunastu latach, murawy spontanicznie przekształcają się w lasy. Użytkowanie rekreacyjne również prowadzi do zubożenia struktury gatunkowej muraw, choć niektóre formy rekreacji są dobrze tolerowane. Wykonanie orki powoduje najczęściej zniszczenie siedliska 6230 a jego odtworzenie jest możliwe tylko w bardzo długiej perspektywie.

W przypadku płatów siedliska 6230, które stosunkowo niedawno przekształciły się w las, możliwe jest jego odtworzenie poprzez usunięcie drzew i warstwy ściółki. Korzystne i pożądane jest bliskie sąsiedztwo dobrze zachowanych płatów siedliska, z których mogłaby następować rekolonizacja, ponieważ nasiona tylko niektórych gatunków mogą przetrwać długi czas w glebie (np. nasiona turzyc czy kłącza pięciornika). Płaty siedliska przekształcone w użytkowane gospodarczo i nawożone pola są praktycznie niemożliwe, lub bardzo trudne do odtworzenia. W większości przypadków ilość fosforu w glebie jest zbyt duża, aby można było go usunąć poprzez koszenie; w takim przypadku (drogim) rozwiązaniem jest jedynie usunięcie grubej warstwy wierzchniej gleby.

Niniejszy tekst powstał dzięki wsparciu finansowemu

z programu LIFE Unii Europejskiej w ramach projektu [LIFE Green Valley](#).

